

به نام خدا

حافظ از نگاهی دیگر

محمدکریم خرمایی

انتشارات فرهنگ پارس

انتشارات فرهنگ پارس

حافظ از نگاهی دیگر

نویسنده: محمدکریم خرمایی

حروف نگار و صفحه آرا: میترا نعمت‌الهی

نظارت بر چاپ: شکروی؛ ۰۹۱۳۲۵۲۵۸۳۹

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۸۴

قیمت: ۴۵۰ تومان

شابک: ۹۶۴ - ۹۴۵۶۹ - ۲ - ۹

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ می‌باشد

انتشارات فرهنگ پارس:

شیراز: خیابان زند - نبش خیام - طبقه دوم کفشی بلا

تلفن: ۲۳۵۳۲۲۳ همراه: ۰۵۸۴ - ۰۹۱۷۷۱۱ - صندوق پستی ۱۶۷ - ۷۱۳۶۵

فهرست

۷	بخش اول: زندگانی حافظ
۸	خانواده
۹	زندگی خصوصی (عشق ساده)
۱۴	تحصیل و معلومات حافظ
۱۷	زن و فرزند
۱۹	سفرهای خواجه
۲۲	شاهان معاصر
۲۴	دانشمند معاصر
۲۵	شاعران معاصر
۳۰	مذهب
۳۲	سبک شعری
۳۳	قلمرو شعر
۳۴	دیوان حافظ
۳۵	تقال به دیوان
۳۵	طریقه تقال
۳۶	کتاب مورد مطالعه حافظ
۴۱	بخش دوم: آرامگاه حافظ
۴۴	صحن شمالی
۴۵	تالار حافظیه
۴۶	حیات جنوبی
۴۸	منابع و مأخذ

سخن‌ناشر

بی‌گمان هنگامی که از حافظ سخن به میان می‌آید، انسان، زندگی، هستی و آفرینش معنای دیگری پیدا می‌کند و جهان و هرچه در او هست رنگ و بوی خاصی می‌یابد، زیبایی رازگونه می‌گردد و عشق آغاز می‌شود. شعر او ترنم طراوت عشق و همچو باران، زلال که پلیدی را می‌شوید و انسان را در هاله‌ای از زیبایی و لطافت طبع، سبکیالی و رهایی قرار می‌دهد و بر موج شکوه و شیدایی تا اوج خیال‌انگیزی و زیبایی می‌برد.

به راستی چه راز و رمزی در صدای سخن عشق این خراباتی است و چگونه او در این تماشاگر راز پر پرواز را یافته و با سحر کلامش گل‌افشانی کرده تا طرحی دگر اندازد؟

آنچه می‌شود گفت این است که حافظ ما، این پیر بلندآوازه و این هنرمند بزرگ، نمونه یک ایرانی خردمند و هوشمند است که این نمونگی را به بهترین وجه در هنر خویش بیان کرده و بر قله فرازمند ادب و عرفان ایستاده. از این رو با نگاهی زیباپسندانه، دیوان او دل‌نامه، روح‌نامه و آینه جان و جهان‌بینی است.

یکی از ویژگی‌ها و امتیازات او در اسطوره‌سازی است. اسطوره‌های حافظ در اشاره او به اساطیر ایران (کیخسرو، جمشید، کیکاوس، افراسیاب، اسفندیار و سیاوش و همانند آنها یاد و اشاره‌اش به شخصیت‌های تاریخی چون بهرام گور و اسکندر) یا قصص قرآنی (چون آدم، سلیمان، یوسف و زلیخا، خضر و موسی و عیسی، سامری و قارون) پردازش و نقش دیگری دارند.

شاعران و هنرمندان بزرگی چون فردوسی از شاهان و آزادگان و شکوه ایران باستان اسطوره می‌سازد، عنصری از فتوحات و جنگ‌های محمود غزنوی، منوچهری از گل و باغ و باده و بهار، ناصر خسرو از زهد و پند، خیام به قول سهراب سپهری «از فرصت سبز حیات»، سنایی از طهارت قلب و تهذیب نفس، عطار از سیمرغ وحدت، مولوی از شمس - نمونه انسان کامل - و وحدت وجودی و سعدی از عشق و اخلاق عزت نفس اسطوره می‌سازد.

اما حافظ یک تنه از مبارزه با ریا و محتسب و غم‌زمانه و در یک کلام از زندگی و همه مظاهرش اسطوره می‌سازد و از این منظر ما از درون طبع و نهادش، زندگی‌مان را رنگین‌تر و زیستنی‌تر و شادی‌هایمان را ماندگارتر، اندوه‌مان را سبک‌تر و آرزوهایمان را برآمدنی‌تر می‌یابیم. نگارنده این سطور نیز بر آن است تا در این فرصت روی داده «نگاهی دیگر به حافظ» بیندازد و هنر زیستن این هنرمند بزرگ عالم را برای «شاخه‌های نبات» بازگو کند.

تا چه قبول افتد و چه در نظر آید